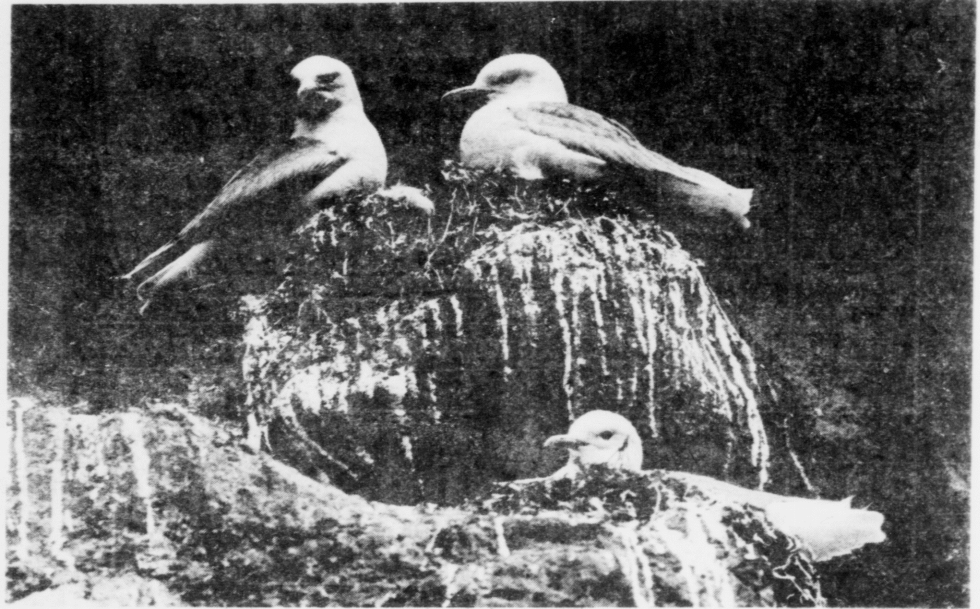

Frá landslæknanum um nátasjúkuna:

Bert tveir mansraktir av nátasjúku í fjør

Góður heilivágur finst og minni enn eitt prosent av nátasjúkum doyggja. Landslæknin heitir á fólk um at vera ansin

Aðrir fuglar enn havhestur kunnu vera smittukelda til nátasjúkuna — eitt nú døgva, likka, dunna, gás, høna, kalkun og líri

Síðan 1964 hevur lýsing viðv. ávaring og leiðbeining til teirra, ið fara at sláa náta, verið at hoyrt á hverjum ári í útvarpinum í august mánaða.	1982	2	1977	2
	1981	3	1976	1
	1980	1	1975	1
	1979	0	1974	1
	1978	1	1973	1

Avgerð er nú tikin um at gevast við hesi lýsing. lutvis t.í at sjúkan ikki kemur fyrri so ofta sum fyrr í hesi öld og lutvis t.í at tað í dag finst góður heilivágur móti sjúkuna. Eisini eigur at verða nevt, at «nátasjúkan», sum á læknamáli verður nevnd ornitosa ella fuglasjúka, kann smitta frá øðrum fuglaslegum enn náta ella havhesti.

Allir tilburðir við nátasjúku verða fráboðaðir til landslæknastovnin. Seinastu 10 árinu hevur talið á fráboðaðum tilburðum verið:

Annar av tilburðunum í fjør snúi seg um ein dana, sum gjørdist sjúk, meðan hann helt summerfrí í Føroyum. Hann hevði ikki verið á nátaveiðu ella havt samband við náta. Hin var ein maður, ið hevði fingist við náta einar 14 dagar áðrenn sjúkuna.

Higartil í ár er fráboðan komin um ein tilburð av ornitosu. Hesin var ein maður, ið gjørdist sjúkur í januar mánaða.

Umframt havhest og pappageyk kunnu eisini mong onnur fuglasleg verða smittukelda við

ornitosa, eitt nú kalkun, døgva, likka, dunna, gás, høna, fasan og líri.

Fuglarnir, ið smitta kunnu at visa seg vera heilt frískir

Smittan kann verða borin, tá ein kemur í samband við landið, skarnið ella slim (ryður) frá andarleidi hjá fuglinum. Sostatt kunnu eisini fjarðarnar, ið aloftast eru dálkaðar av tí, ið nevt er, bera smittuna.

Nátasjúkan byrjar vanligi 1—2 vikur eftir, at ein er smittaður. Sjúkueyðkennini kunnu verða lík beinkrími (t.e. influensa) og eru vanligi fepur, skjálvti, turrur hosti og iit

í høvðinum.

Uttan viðgerð varir sjúkan 1—2 vikur, stundum longri. Fyrr í tíðini, áðrenn heilivágur fanst móti sjúkuni, doyðu 20—40% av henni. Í 1930-árunum vóru 7 ferðir so nógv konufólk sum mannfólk, ið fingi sjúkuna, og av teimum, ið vóru við barn, doyðu 80%.

Í dag finst heilivágur, tetracyklin ella erytromycin, sum vanligi lekir sjúkuna væl, og eru tí minni enn eitt prosent, sum doyggja av sjúkuna á okkara døgum.

Verið ansin

Til tess at fyrbjrgja sjúk-

una eru bestu ráðini at tey, ið fáast við fugl — og tá serliga havhest ella náta — eru ansin, so tey ikki anda í seg ella svelgja smittandi evni.

Teir, ið fara at sláa náta, eiga at vera í oljuklæðum, ið verða tváði væl, tá veiðan er av.

Rak ella ússaligir ungar eiga ikki at verða tiknir.

Tryggari er at skolda enn at royta ungarnar.

Umráðandi er at tváa hendurnar væl undir veiðuni og aftaná, áðrenn farið verður at fáa sær, festa sær í o.s.fr. Best er at skola hendurnar í kloraminvatni, ið fæst við at loysa upp eina súpskeið av kloraminpulvuri fyrri hvønn litur av vatni ella

sambært leiðbeining á glasinum, ið verður selt á apotekinum. Gevið gætur, at kloramin er eiturevni og tí skal goymast fyrri børnum. Pulvur fæst á apotekinum.

Fjarðar, garnar v.m. má verða brent ella grivið niður.

Týðningarmesta atgerðin er annars, at øll, ið halda seg hava fingið nátasjúkuna, venda sær til lækna alt fyrri eitt, tí góður heilivágur finst móti sjúkuni.

Sum nevt ganga vanligi 1—2 vikur frá ein er smittaður til sjúkan byrjar.

Hogni Debes Joensen

Landsbókavørðurin:

Sleppið uppskotinum um blað- og bókatoll!

Soljóðandi skriv er í dag sent hiðani til Føroya Landsstýri og Løgtingsins figgjarnend:

«Mær er sagt, at í uppskoti er at leggja 25% innflutningsgjald á bókur og blað. Vónandi er hetta eitt mistak, ið fæst rætt, meðan tíð er.

Hví skuldu vit eisini farið at gjørt hetta nú? Aðra staðni stríðast fólk av øllum alvi fyrri at fáa burtur tillik gjöld á list og upplýsandi tilfar, sum eigur at vera so atkomuligt sum gjørligt hjá so mongum sum gjørligt.

Kann vera tað er lættari at hava sama prosentgjald

á øllum innfluttum vörum. Men tað sigst ikki vera sælanin hesa ferð heldur. Nakad av «neyðsynjarvøru» sleppur framvegis undan, skilji eg.

Onnur grundin kann vera at verja føroyska framleiðslu. Og skil kundi verið í tí, men lagið hevur verið her sum á so mongum øðrum økjum: fleiri virki og tynni soðið. Nakrar prentsmiðjur eru væl útgjórdar og við einari tekniskari orku tilsamans, sum er nóg stór til fleiri ferðir størri fólkatal enn okkara. Kortini sita rithøvundar og útgevarar tað vera bæði ódýrari,

betri og skjótari at fáa prentað uttanlands. Her átti í staðin okkurt at verið gjørt fyrri at stimbra áhugan fyrri tí góða prenthandverkinum, sum er um at kóða av nútímans prenthættum, sum litið hava við handverk og hvaðna minni prentlist at gera. Tí eigur at verða latin virðislen til prentarar fyrri gott prentverk — Niels Winthers virðislenin t.d.!

Skal verjutollur til, átti hann fyrst at verið lagdur á tað, vit sjálvir kunnu framleiða betur enn aðrir, t.d. epli og hoyggj. Triðja grundin fyrri inn-

flutningsgjaldi er at fáa fólk at brúka minni av einari vøru, sum politikkarar meta sum luksusvøru ella beinleiðis skaðiliga fyrri fólkahælsuna.

Soleiðis verður gjørt við rúsdrekka t.d. — men drukkið verður kortini. Eg ivist heldur ikki í, at um so gjald oman á gjald verður lagt á lesitilfar, so verður lisið kortini — av teimum sum frammanundan hava tørv. Verri við teimum sum enn ikki reiðiliga hava fingið høvðið fyrri seg sum lesarar.

At fáa alt lesitilfar — bókur, blað og tíðarrit fyrri ikki at tala um ljóðbókur

— bólkað sum luksusvøru og/ella skaðiligt fyrri fólkahælsuna er hættislig áskoðan, vandameiri enn tey skendsku og litilsverdu vikublaðini, sum helst ætlanin er at raka.

Men sensurur við tollgjöldum eru eingi hyggjuráðini. Fólk ið lærir best sjálvt við hollari grundupplýsing at skyna á góðum og vánaligum lestri. Her dugir ikki við politiskum ella øðrum höttandi fremstafingri. Hóast nógv litilsvert er av bløðum t.d. til børnini serliga, so eru tey sjáldan so vánalig, at tey eru ikki frægari enn als einki lesitilfar. Tað

dygdarleysa sjáldoyr. Tess meira tú lesur, tess kræsnari verður tú.

Ein fjórða grundin við hesum innflutningsgjaldi kann vera at fáa neyðugan pening í landskassan.

Saman við innspældum sjónbondum er hesin bólkur mettur at geva um tveir miljónir krónur árliga. Sjónbondini munnu geva væl meira enn helmingin. So bóka- og blaðskatturin munar litið í landskassanum — men afturfyrri munar hann hjá teimum upp á seg fáu, sum gjalda hann skulu. Umframt tað at hann skapar mangar

Framhald á síðu 14